

Vaikuttamisen polku

Taustaa

- Vuoden 2010 alusta palvelutuotantojohtaja perusti lasten ja nuorten kuulemisen työryhmän, jonka tarkoituksena oli tehdä lasten ja nuorten kuulemiseen liittyvä ehdotus yhteiseksi toimintamalliksi vuonna 2009 syntyneessä uudessa kunnassa.
- Työryhmään kutsuttiin edustajat ala- ja yläkouluista, lukiosta, päivähoidosta, nuorisopalveluista ja kehittämissyksiköstä.
- Lasten ja nuorten osallisuus nostettiin menestystekijäksi Hämeenlinnassa. Tavoitteena oli järjestää lapsille ja nuorille ikä kautensa mukaiset osallistumismahdollisuudet heitä itseään koskevaan päätöksentekoon sekä kaupungin palveluiden kehittämiseen toiminnallisen osallisuuden kautta.
- Vaikuttamisen polku otettiin käyttöön vuoden 2011 alusta ja samana vuonna allekirjoitettiin UNICEFin kanssa yhteistyösopimus (UNICEF kaupunkivuosi 2012 ja ”Child Friendly City” –malliin liittyvä kehittämishanke 2012 - 2013).

Toiminta-ajatus

- Lasten ja nuorten osallisuuden kehittämistä ohjaava perusta.
- Kehitystasoon sopivat mahdollisuudet osallistua, vaikuttaa ja tehdä.
- Asioita käsitellään lasten ja nuorten näkökulmasta.
- Lasten ja nuorten itsensä tärkeäksi kokemat asiat eivät ole välttämättä samoja kuin aikuisten.
- Voimaannuttava osallisuus vaatii onnistuakseen sitä mahdollistavia ammattilaisia.

Tavoitteet

- Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä ja toimintaympäristöönsä.
- Kynnys osallistua toimintaan on mahdollisimman matalalla ja osallistuminen on monitasoista.
- Kaikille mahdollisuus vuorovaikutukseen, keskusteluun ja kuuntelemiseen sekä osallistumisen kokemuksiin.
- Käsiteltävät asiat ovat lähellä lasten ja nuorten elämää ja pieniä arjen asioita.
- Vaikuttamisen polkuun tehdään sisältöä siten, että se on lasten ja nuorten itse tekemää ja toteuttamaa niin paljon kuin mahdollista.
- Toiminnan tukena on aikuisia elämänkaarimallin mukaisesti eri tahoilta.

Lapsiystävällinen kunta -malli

- Perustana YK:n lapsen oikeuksien sopimus
- Mallin tavoitteena on kannustaa ja tukea kuntia lapsen oikeuksien toteuttamisessa
- Mallin kohteena ovat sekä rakenteet että ajattelu- ja toimintatavat
- Lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen saaminen edellyttää sitoutunutta ja tuloksellista kehittämistyötä lasten hyvinvoinnin eteen
- Tunnustus ei tarkoita sitä, että työ olisi valmis – lapsen oikeuksista on pidettävä huolta arjessa joka päivä
- Hämeenlinnalle on myönnetty tunnustus jo kolme kertaa vuosina 2013, 2015 ja 2017. Nykyisellään tunnustus on voimassa neljä vuotta.

**HÄMEENLINNAN
KAUPUNKI**

Oivaltajat (0-2 vuotiaat)

- Lapsi oppii oivaltamalla. Lapsi tarvitsee lähelleen turvallisen aikuisen.
- Lapsi tarvitsee välittäviä aikuisia, jotka näkevät silmillä, sielulla ja sydämellä.
- Lapset tarvitsevat puolestapuhujia ja osallisuus toteutuu yhdessä aikuisen kanssa.
- Toimijoina: varhaiskasvatus, lastenkulttuuri, neuvolat, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: satakielipedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma
- Konkretiaa: Perhekahvilat

Tutkijat (3-5 vuotiaat)

- Lapsi tutkii, kokeilee ja ihmettelee. Lapsi muokkaa maailmaansa mielikuvituksen kautta ja kertoo toiveistaan leikin ja tarinan avulla.
- Aikuisen tulee suhtautua lapsen kyselyihin vakavasti ja kunnioittaen. Lapsen kysymykset ovat tärkeitä ja merkityksellisiä.
- Osallisuus rakentuu yhdessä tekemisen kautta. Osallisuuden kautta luodaan ymmärrystä siitä kuka minä olen, mihin minä kuulun ja miten minä elän.
- Toimijat: varhaiskasvatus, lastenkulttuuri, neuvolat, yhdyskuntasuunnittelu (lähipuistot ja leikkipaikat), järjestöt ja muut yhteistyökumppanit
- Osallisuus asiakirjoissa: satakielipedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma
- Konkretiaa: Kulttuuripolun sisällöt, perhekahvilat

Leikkijät (6-9 vuotiaat)

- Lapsi on aktiivinen, kehittyvä ja oppimishaluinen. Lapsi toimii monipuolisissa oppimisympäristöissä.
- Lapsen aloitteellisuutta ja omaa vastuunottoa tuetaan. Aikuisen rooli on edelleen merkittävä osallisuuden mahdollistajana aidossa vuorovaikutuksessa lasten kanssa.
- Lapset tekevät itse ja toimivat ryhmän jäsenenä.
- Toimijat: joustava esi- ja alkuopetus, lastenkulttuuri, sosiaali- ja terveysterveyst, yhdyskuntasuunnittelu (lähiliikuntapaikat), järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: satakielipedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetussuunnitelma, perusopetuksen opetussuunnitelma
- Konkretiaa: Metsäeskarit

Seikkailijat (10-13 vuotiaat)

- Lapsi on kasvamassa nuoreksi. Lapsi toteuttaa itseään ja ideoitaan eri yhteisöissä.
- Tavoitteena on aikuisen ja lapsen välisen vastavuoroisen kommunikation lujittaminen.
- Osallisuus on arjessa olevaa jokapäiväistä kuulemista isoissa ja pienissä asioissa.
- Toimijat: perusopetus, lastenkulttuuri, nuorisotyö, yhdyskuntasuunnittelu (lähiliikuntapaikat), sosiaali- ja terveyspalvelut, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: perusopetuksen opetussuunnitelma
- Konkretiaa: Oppilaskuntatoiminta

Rakentajat (14-17 vuotiaat)

- Nuori rakentaa maailmankuvaansa turvallisessa ympäristössä.
- Nuori laajentaa kaveripiiriään ja tehostaa verkostoitumista.
- Vuorovaikutus syntyy nuoren mielipiteiden kuuntelussa ja näkökulman huomioon ottamisessa tasavertaisessa keskustelussa. Aikuisen rooli on mahdollistaa tilanteet nuorten ehdoilla ja näyttää suuntaa asioiden eteenpäin viemiseen.
- Osallisuus on päämäärähakuista ja tavoitteena on asioihin vaikuttaminen. Mukaan tulee osallisuuden sosiaalinen ulottuvuus, jossa nuoren omaehtoisuus korostuu.
- Toimijat: perusopetus, toinen aste, nuorisotyö, yhdyskuntasuunnittelu, sosiaali- ja terveystalvelut, järjestöt, yritykset ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: perusopetuksen opetussuunnitelma
- Konkretiaa: NuVa-toiminta, V-päivät ja Nuorten huippukokous

Vaikuttajat (18-29 vuotiaat)

- Nuori aikuinen itsenäistyy, tavoittelee "omaa polkuaan" ja etsii omaa paikkaansa yhteisössä.
- Vuorovaikutus perustuu molemminpuoliseen luottamukseen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon.
- Osallisuus ja vaikuttaminen on monen tasoista. Nuori on oman elämänsä asiantuntija ja kantaa vastuunsa.
- Nuori linkittyy aikuisväestön osallisuusrakenteisiin.
- Toimijat: etsivä nuorisotyö, oppilaitokset, yhdyskuntasuunnittelu, asumispalvelut, sosiaali- ja terveystalvelut, TE-keskus, yritykset, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: kaupungin strategiasta johdetut toimialakohtaiset toimintasuunnitelmat
- Konkretiaa: Ohjaamotoiminta

Lisätietoja

Hämeenlinnan kaupunki

Veera Antikainen
Osallisuusohjaaja

p. 040 8696250

veera.antikainen@hameenlinna.fi

